

“Barcelona és una de les capitals del jazz, tant en quantitat com en qualitat”

Josep Busquets acaba de publicar la seva primera novel·la: *La gramola de l'Edèn*. Foto: Almudena Montaña

Busquets als estudis de gravació amb un quartet de corda.

ALMUDENA MONTAÑO

Ha viscut la música des de totes les seves vessants: com a professor, músic, director d'orquestra, orquestrador i compositor. Al malgratenc Josep Busquets només li faltava una faceta: la de novel·lista musical. I l'acaba de fer realitat amb la publicació de *La gramola de l'Edèn*, una novel·la que retrata la desafortunada història d'amor de Bàrbara Rius –filla d'una família benestant de Barcelona– i el músic de jazz Marcel Agulló, marcada per l'arribada de la Guerra Civil espanyola i el naixement del jazz a Catalunya.

Què és *La gramola de l'Edèn*?

És l'aparell que hi havia a la sala Edèn de Barcelona, al carrer Nou de la Rambla. La gent posava una moneda i seleccionava la música jazz que volia escoltar.

Què té d'important aquesta gramola?

Aquest aparell, situat en un petit bar de Barcelona, es va convertir en el motor de la divulgació del jazz a Catalunya, cap el 1930. Hi anaven músics a escoltar, comentar, debatre, feien concerts... Fins aquella època les orquestres tocaven balls de saló i va sobtar molt l'arribada d'aquesta música dels Estats Units.

Què hi ha actualment al local de l'Edèn?

Un aparcament públic.

La novel·la és històrica i, fins i tot, conserva els noms de les parades de metro de Barcelona que tenien abans de la Guerra Civil.

Sí. Volia que la història estigués emmarcada en un context molt real i m'he documentat moltíssim, no només en la música sinó també en detalls d'aquella època.

Però barreja personatges reals i ficticis.

M'he permès el luxe de creuar aquests personatges, així la història guanya força. També destaco els locals de moda d'aquella època i, per localitzar-los m'he recorregut tot el Barri Xino de Barcelona. La majoria d'aquests locals han desaparegut, però necessitava saber on eren per descriure millor les accions dels personatges.

Ha fet turisme! Amb les investigacions ha trobat persones que van viure aquella època?

He trobat alguns músics, avui retirats, que de molt joves van tenir la sort de compartir escenari amb músics d'aquella època.

Actualment, com està el panorama del jazz a Barcelona?

Mai com fins ara l'escena catalana havia estat tan prolífica ni havia tingut tants festivals a l'abast. Barcelona és una de les capitals del jazz, tant en quantitat com en qualitat. Rep cada any els millors músics de jazz del món.

Quin àmbit de la música li ocupa actualment més hores laborals?

La major part de la feina la dedico a fer orquestracions. Adapto obres musicals perquè les interpreti una orquestra. Normalment són músiques per a cinema, curtmetratges o documentals. Primer treballa des de casa i després a l'estudi de gravació.

Ha abandonat la docència definitivament?

Durant més de vint-i-cinc anys vaig treballar de mestre d'educació musical i professor de música. L'any 2011 vaig decidir deixar la docència per dedicar-me íntegrament a l'orquestració, feina que també combino amb la de pianista.

I ja no vol tornar a dirigir una orquestra de forma estable?

Mai se sap, però de moment gaudeixo molt amb el que faig. Vaig dirigir

durant vint anys la Blanes Orquestra, des de la seva fundació l'any 1988 fins al 2008.

Com és que un músic consolidat es posa a escriure novel·la?

Ha sigut per casualitat. Havia de ser el guió d'un curtmetratge i jo el compositor de la música. Però no va tirar endavant per la manca de pressupost. Em vaig començar a interessar per una època i un ambient que, de seguida, em van captivar i vaig tenir la necessitat d'escriure-ho tot.

Què ha sigut més difícil per a un escriptor novell: documentar-se o escriure el text?

M'ho he passat molt bé fent les dues coses. He gaudit molt preparant aquesta novel·la, que he trigat en escriure-la quatre anys. I quan vaig acabar-la no sabia què fer amb ella...

Què va fer?

Vaig fer algunes còpies i les vaig passar a coneguts perquè la criticessin. És la primera vegada que escric una novel·la i tenia por que no li interessés a ningú. Però em van animar a presentar-la a concursos. I la vaig presentar al Ramon Llull.

I va quedar finalista!

Sí. Però ho vaig saber molt més tard

a través de la premsa, perquè els organitzadors no avisen als finalistes.

Després va guanyar el premi Gregal. Buscava premis on poguessin concórrer novel·les històriques, em va fer molta il·lusió guanyar-lo.

Com ha viscut la diada de Sant Jordi a l'estand que l'editorial Gregal tenia al passeig de Gràcia de Barcelona?

És una experiència molt positiva, estic molt content i encara molt sorprès. Signar llibres i poder parlar amb el lector és molt enriquidor. Els premis literaris són grans impulsors dels escriptors novells, perquè les editorials que els organitzen t'obren moltes portes.

Li agrada llegir amb música de fons?

Puc llegir en qualsevol lloc, amb la tele a tota pastilla o altres sorolls de fons, però no puc llegir mai amb música de fons, perquè llavors no sé què estic llegint. Jo quan escolto música l'analitzo.

I quan va en tren a Barcelona escolta música?

Tampoc. Perquè vull arribar a l'estudi de gravació amb les oïdes ben netes, sense cap influència musical.

Conviure amb Osvaldo Rodríguez

La vida de Josep Busquets és realment intensa. La feina de músic li ha permès viatjar molt i conèixer persones interessants. Ha participat en diferents programes de televisió i ha compost la música dels curtmetratges *La última noche de Olaya*, *La gàbia* i dels documentals *Via fora!* i *Diari d'una cigonya*. Ha

treballat de compositor i arranjador amb La Selva Big Band, l'Orquestra Simfònica del Conservatori del Liceu, l'Ensemble de saxos del Conservatori de Barcelona o el Liceu Brass Quintet. I ha estat component de diversos musicals als teatres de Barcelona i Madrid. Quan li pregunto a Busquets quina

feina li ha marcat més, m'explica una interessant anècdota: “Durant tot l'any 1995 vaig ser el director de l'orquestra del cubà Osvaldo Rodríguez”, apunta. Rodríguez, que era el cantant oficial de la música sonora de la revolució, acabava de representar a Cuba en el festival de l'OTI celebrat a València i va deci-

dir no tornar a l'Illa. Les autoritats ho van considerar un acte de traïció, així que va haver de demanar asil a Catalunya. “Durant l'any d'estada a Catalunya el vaig acollir a casa. Va viure amb mi i la meua dona al centre de Blanes”, explica Busquets. A banda de tot el que va aprendre de la música llatina,

assegura que “a nivell social em va ensenyar molt, sobretot com es desenvolupa en el dia a dia un cec de naixement”. Quan va marxar de la casa de Busquets, Rodríguez es va instal·lar a Miami, on hi viu actualment. ■